N°. 90.

A°. 1835.

MAANDAG DEN 9den NOVEMBER.

SURINAAMSCHE COURANT.

GOUVERNEMENTS SECRETARIJ.

PARAMARIBO, *den 4 November* 1835.

Alzoo CHRISTIAAN LOUIS JACOT DES COMBES, zich bij rekeste aan den Gouverneur Generaal heeft geadresseerd, met verzoek om bij anticipatie van den gewonen termijn van aankondiging, te mogen verkrijgen *Brieven van Manumissie* voor de Slavin TRUUTJE; hem in eigendom toebehoorende.

Zoo is het, dat de Gouverneur Generaal goedgevonden heeft; alvorens hierop te disponeren, op te roepen alle degenen, welke vermeenen mogten eenige redenen te hebben, zich hiertegen te verzetten, om binnen den tijd van *acht* dagen, na de dagteekening dezer, van hun vermeend regt of pretentie ter Gouvernements Secretarij aanteekening te doen; zullende na verloop van dien tijd, de verzochte *Brieven van Manumissie* verleend worden.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

GOUVERNEMENTS SECRETARIJ.

BURGERLIJKE STAND.

PARAMARIBO, *den 5 November* 1835.

Heden zijn in *ondertrouw* opgenomen: SALOMON MEIJER BROMET, *jongman*, geboren te *Amsterdam* en VROUWTJE JACOB SOESMAN, *jonge dochter*, geboren te *Suriname*, beide van de Hoogduitsche Israëlitische Gemeente en alhier woonachtig.

En

JAN FRANÇOIS HALFHIDE *jongman*, van de Gereformeerde Gemeente en FRANCINA MARIA VAN DER STRATEN, *jonge dochter*, van de Moravische Broeder Gemeente; beide alhier geboren en woonachtig.

De Ambtenaar van den Burgerlijken Stand,
T. M. SCHOTBORGH.

GOUVERNEMENTS SECRETARIJ.

BURGERLIJKE STAND.

PARAMARIBO, *den* 5 *November* 1835.

In het Neder-district *Nickerie*, zijn op den 26sten October ll., aldaar in *ondertrouw* opgenomen:

JOHN WILSON, *jongman*, geboren te *Gesle* in het Koningrijk *Zweden*, van de Luthersche Gemeente en REINTJE CORNELIA ABSOLON, Weduwe van E. G. EIJBO, geboren te *Amsterdam*, van de Gereformeerde Gemeente; beide in hetzelve woonachtig.

De Ambtenaar van den Burgerlijken Stand,
T. M. SCHOTBORGH.

GOUVERNEMENTS SECRETARIJ.

PARAMARIBO, *den 7 November* 1835.

Namens Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, wordt bij deze bekend gemaakt, dat de zetting van het Brood bepaald is, als volgt:

Dat een *BROOD* van Acht Centen, zal moeten wegen 9 *Oncen*; — en

Dat van Vier Centen, 4 *Oncen* en *een Lood.*

Wordende alzoo alle Broodbakkers gelast, zich daarnaar te gedragen.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

MENGELINGEN.

DE LIEFDE, DE HAAT EN DE EERZUCHT.

De Gramschap en de Wraak, zijn van al de Hartstogten de doodelijkste en de gevaarlijkste door de wreede uitwerkingen die ze voortbrengen. Maar doet men ze niet te veel eer aan met ze den naam van *Hartstogten* te geven, als ze schandelijk zijnde voor zulke die men zonder misdadigheid kan gevoelen? Inderdaad daar zijn zoo vele soorten van hartstogten, dat het bezwaarlijk is ze te onderscheiden; alles is tot een hartstogt geworden, de Liefde, de Haat, de Staatzucht, de Wraak, de Gramschap, de Medoogendheid, de Drbefheid, de Wellust, het Spel, de Wijn, de Jagt, en duizend andere uitspanningen; en in het gevoelen waarin ik mij bevinde, dat de hartstogten zich in de ziel onthouden, beken ik niet te kunnen begrijpen dat de ziel die ik mij zoo schoon en zoo zuiver verbeeld omringd zij met zulke verschillende gevoelens, en waarvan de heftigheid alleen bekwaam is om alle hare zuiverheid te verdooven.

Dit beweegt ons, om de hartstogten te verdeelen, om ze eens van nabij te beschouwen; en zonder te willen treden in een diepgrondige omschrijving der gevoelskracht en van overtollige geleerde uitdrukkingen, die mijne redenering en mijne gedachten zouden verwarren, zal ik zeggen dat ik de naam van hartstogt niet en geef dan aan zaken die de rede kan regelen, zonder ze te kunnen vernietigen; omdat ze met ons geboren zijn, als volstrektelijk noodig tot de volmaaktheid van het schepsel. *Op dien grondregel* stel ik niet dan drie soorten van hartstogten; die de Liefde, de Haat, en de Eerzucht zijn, als hartsbewegingen aan de ziel verbonden ten einde den mensch bekwaam te maken om het goede te beminnen, het kwade te haten, en de middelen te zoeken van door zijne deugden, of daden, roem te verkrijgen; zijnde de drie hartstogten zelver afgevloeide deugden van de waarachtige Godheid tot het schepsel, om hem te beminnen, te kennen en zich den Schepper waardig te maken. Alle menschen worden met dezelve geboren, hetgeen maakt dat het hen onmogelijk is ze ten onder te brengen; maar de rede, die een der schoonste gedeeltens der ziel, bestiert ze, en regelt dezelven, en stelt ze de bepalingen die haar kunnen beletten in ondeugden te verkeeren.

Nogtans kan men zeggen, is de rede, die de schoone gedeelte der ziel, aan alle menschen gemeen; en ziet niet dat ze er zich van bedienen om hunne Liefde, hunne Haat en hunne Eerzucht te regelen. Dit is waar; doch schoon een iegelijk van ons de rede ten aandeel heeft, de verschillendheid der inborsten, en der aardsgesteltheden, en die der tijden, der plaatsen, der gelegenheden en der opvoeding, doen er ons verschillende gebruiken van maken. Maar dit beneemt niets van hare magt op de hartstogten, nog van de noodzakelijkheid waarin wij zijn van deze te bezitten.

Een kind dat eerst even geboren is, bezit ze in denzelfden graad als een volwasse mensch. Het bemint, het haat en het is eerzuchtig naar het begrip zijner jaren, en naarmate het meerder gevorderd is, vermeerderen zijne hartstogten niet, maar ze vinden zich even gelijk de rede; want wij worden met zoo veel rede geboren als wij het overige van ons leven moeten hebben, de jaren en de opvoeding niets doende dan ze te ontdekken. En de drie hartstogten van welken ik spreek, zijn zoo wel met ons geboren, dat ze geen voorwerp noodig hebben om zich te verklaren, als natuurlijk zijnde het goede te beminnen en het kwade te haten en te begeeren ons zelven te verheffen; zijnde die begeerte geene andere zaak als de Eerzucht.

De gramschap, de wraak, de vrees, de droefheid, de jaloezij, en de medoogendheid zijn geen hartstogten, maar ziektens der ziel die niet als toevallig zijn, voorwerpen noodig hebbende om verwekt te worden; want zoo ze haar natuurlijk waren, gelijk de drie Hartstogten die ik wil dat met ons geboren zijn, die ziel zou zonder ophouden beroerd, onderdrukt en in een gestadig twistredenering zijn. Wij zouden nooit zonder gramschap, zonder wraak, zonder vrees, zonder droefheid en zonder medelijden wezen. En die hevige bewegingen zouden ons nooit de minste rust laten smaken, dewijl wij ze niet kunnen gevoelen zonder een zoo [illegible] onderdrukking, dat ze zich over ons ligchaam verspreidt, en wij er van lijden als de wreedste kwaal; en omdat wanneer onze ziel er van bezeten zij, ze verzucht, zich ontroert, en niet meerder in hare gewone gesteldheid is. In plaats dat de Liefde, de Haat en de Eerzucht, haar zoo eigen, en er zoo wel aan verbonden zijn, dat ze zou ophouden de ziel te wezen zoo een van de drie haar kon begeven. Ze gevoelt vermaak in hetgene bereinnelijk is te beminnen; ze vindt vergenoeging in het te haten hetgeen haar strijdig is; en de Eerzucht doet in haar een hoop geboren worden van tot het doel harer begeerte te komen, die ze ondersteunt, ze gerust stelt, ze bij voorsmaak de soetheden der Harstogt doet genieten.

De rede heeft geen andere waarneming omtrent die drie Hartstogten, als ze te bepalen; maar een andere bezigheid met de wraak en de gramschap; wanneer ze de ziel komen te beroeren; niet vergenoegd van ze zonder ophouden te bestrijden, zoekt ze dezelve gansch uitroeijen, omdat ze niet van het getal der hartstogten zijn; maar gelijk de ondeugden, en de droefheid, de vrees en het medelijden voor geene hartstogten kunnende aangemerkt worden, alzoo er den mensch niet dan voor een tijd van bezeten is, even als van de wraak en de gramschap, dewijl ze alle niet geboren worden dan door het vermogen der wezenlijke voorwerpen die ze verwekken.

Men moet ons tergen om ons in gramschap te doen ontsteken; het vereischt dat men ons beleedigt, wil men op de wraak denken; eenig geweldig ongeluk behoeft er om ons tot de droefheid te doen overgaan; en ten laatste is het noodig dat er een gevreeliga [illegible] aan onzen evenmensch overkomen, om ons medelijden te verwekken. Maar laat men ons zoeken te verzachten, en de gramschap eindigt alsdan; wanneer men ons vergiffenis

vraagt, of als men zich heeft gewroken dan sterft onze wraak, zoo ons niets treurigs overkomt, wij zullen zonder droefheid wezen; en zoo onzen evennaasten niet en lijdt, het medelijden zal ons niet niets aandoen; hetgeen zeer verschillende van de Liefde, de Haat en de Eerzucht is, die met ons geboren zijnde, geen voorwerpen noodig hebben om zich staande te houden; en die voldaan zijnde, daarom niet sterven.

Zonder voorwerp beminnen wij het goede; zonder voorwerp haten wij het kwade; en zonder voorwerp doet ons de eerzucht naar de kennis van het eene en het andere trachten. En wij wachten niet dat men ons bemint, om te beminnen; dat men ons haat, om te haten; en dat men ons iets aanbiedt om te begeeren. Het is niet even eens met de vrees, de gramschap, de wraak, de droefheid en het medelijden gelegen; het vereischt dat men ons toe dwingt en ons noodzake ze te gevoelen. En wanneer wij er van bevrijd zijn, scheppen wij adem, en onze ziel is in een goede gesteldheid, in plaats dat de Liefde, de Haat en de Eerzucht, haar niet dan eene uitblinkende en vergenoegende bezigheid verschaffen, welker aangename verscheidenheid ze als opgetogen houdt, en ze in een aangename ontroering stelt. Bewegingen, waaruit dezelve hare grootheid en hare onsterfelijkheid afleidt, doordien wanneer ze los gemaakt is van de gebreken aan de menschelijkheid verbonden en dat ze hare bespiegelingen wendt naar dengenen die haar kwam te scheppen, hare liefde dient haar om hem aan te bidden; hare haat, ter verfoeijing van hetgene hij verbiedt; en hare eerzucht ter begeering van tot hem wederkeeren.

Ik twijfel geenszins of deze onderscheiding is klaarblijkelijk genoeg. Maar men vraagt mij mogelijk in wat rang dan de andere zaken te plaatsen, die men hartstogten kwam te noemen? Dien titel is hen niet gegeven dan door de overmaat der trotschheid van den mensch, die in het woord van hartstogt, de onmogelijkheid van te overwinnen en de roem door wilde verhoogen, welke hij gelooft te bezitten van ze ten onder te brengen. Zijne hartstogten te overwinnen is een voorwerp waardig zijne hoogheid; en het is eerder om ze te voldoen, als uit een regt grondbeginsel van wijsheid, dat hij hartstogten en ijsselijke gedrochten kwam te vormen van de onschuldigste verlustigingen, ten einde zich lofwaardiger te doen zien wanneer hij er zich van komt te ontslaan. Welk een vermaandheid? terwijl er niets eenvoudiger en gemakkelijker is, wanneer men aan al die zaken den naam van ondeugden in plaats van Hartstogten zal geven. Als dan zal de zwaarlijkheid om ze te overwinnen, en den roem van ze overwonnen te hebben in rook verdwijnen. De gramschap, de wraak, de nijd, de kwaadsprekendheid, de hoogmoed en de onmatigheid, zijn ondeugden en geen hartstogten. Nu, de ondeugden zijn van alle menschen voor zoodanig gekent, en God heeft aan alle een vrije wil gegeven, om ze te volgen, of te vermijden; en dus is er bij gevolg minder roem in ze te overwinnen, dan zwakheid van er zich in over te geven.

Ondertusschen wil het algemeen gevoelen dat wij geboren zijn meer ten kwade neigende dan tot het goede; en zoo dit waar is, kan het dan wezen dat het geene roem is zijne neiging te overwinnen? Er is hier eene groote dwaling in te vinden! Neen, wij zijn voor het goede geschapen; en den voortbrenger der Natuur heeft ons de kennis van het kwade niet gegeven, dan om ons te verbieden van er niet in te vervallen; en alsoo onze ziel noch van het eene noch van het andere kon aangedaan wezen zonder de Liefde, de Haat, en de Eerzucht, heeft hij haar die drie hartstogten ter harer volmaking gegeven: maar de menschelijke zwakheid kennende, kwam hij ze met de Rede te hulp; en ons het gebruik aan te toonen, hetgeen wij er van moeten maken, in ons gestadig de keuze van het goede of het kwade te laten. Hij heeft den mensch de Liefde, de Haat, en de Eerzucht vertoont als hartstogten die hij zonder misdaad kon volgen.

Ten opzichte van het Spel, in zichzelven is het niet dan een verlustiging daar de wil van den mensch een ondeugd van kwam te maken; maar het is geen hartstogt, dewijl men er zich alzoo ligt van kan ontdoen als het gemakkelijk is te spreken of te zwijgen, wanneer men de vermogens van het eene en het andere heeft. De overdaad, de gierigheid, en de baatzucht hebben het verderfelijk gemaakt; en den mensch heeft niet dan de Rede gehoor te geven om zich los te maken van een bezigheid die hem tot zaken kan leiden zoo strijdig met de deugd.

Het Spel der Ouden strekte niet dan om den mensch een uitspanning van hunnen arbeid te geven, maar het had niets eerloos in zich; de eer en de roem waren er het eenige doel van, het verstand, de behendigheid, of de vaardigheid van het ligchaam kwam de naijver der Speelers op te wekken.

De Wellust is insgelijks geen hartstogt, niet voortgebragt zijnde door de tijdelijkheid der smaak en der genegenheid. De ware wellust bestaat in de vermaken zonder overmaat te volgen, in ze langen tijd en met opmerking te genieten, en in vergenoegen te vinden in al hetgeen men bekwaam is te verrigten. De gemakkelijkheid en de zuiverheid der zeden, zijn de metgezellen der ware wellust; een mild, eenvoudig en gelukkig leven kan niet dan wellustig zijn; en de studie, de eenzaamheid, een klein getal goede vrienden, en een matige maaltijd, zijn bekwaam voor de indrukselen der wellust; en in de eenigheid van twee harten ten uiterste getrouw, doende de overeenstemming der gevoelens.

Wat de Jagt aangaat, dezelve is noch een hartstogt noch een ondeugd, maar eene onschuldige en edele oefening, die den mensch kloekmoedig en manhaftig maakt, die hem sterk maakt in den arbeid en de vermoeijingen, en die door de levendigheid er in doorstraalt, en de soort van roem, die er aan verbonden is, het een bezigheid doet zijn niet strijdig met de deugd, noch met de goede zeden.

SPREUKEN.

De naijver is prijzenswaardig en nuttig. Gaat dezelve echter te ver, dan wordt hij wangunst en haatelijke nijd.

Het matige vuur, verwarmt en behoudt; maar, is het te hevig, dan verbrandt, verslindt en verteert het.

De luiheid is een beeld des doods.

Wilt gij de kracht der wraak leeren kennen, zoo doet uwe vijanden goed.

De gemoedsgesteldheid van eenen mensch is niet naar te speuren, zij is een geheim, hetwelk men niet kan uitvorschen; maar laat hem rijk worden, dan zal zich het geheim openbaren.

De Tuinderij is de voornaamste tak van den Akkerbouw. Zij is welligt ook de aangenaamste onder allen, en heeft inderdaad geen gering nut.

Ondeugd is altijd gevaarlijk; maar het gevaarlijkst alsdan, wanneer zij zich weet te vermommen in het kleed der deugd.

Een zuiver en rein hart is de bron van rust, en stort vrolijkheid over ons gansche leven.

Vermoei u zelven en anderen niet met gestadige klagten. De wijze zegt: „Vriend! er zijn klippen, spring over dezelve heen, maar stoot u niet."

Den waren vriend leert men in rampen en wederwaardigheden kennen.

De middelmaat is veelal verkieslijk.

De herinnering van doorgestane zwarigheden is zeer aangenaam.

Zonder deugd kan niemand gelukkig zijn.

SCHEEPS-TIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 4den dezer, de Nederlandsche Schoener *Dolphijn*, Kapt. G. ELLERT, van *Curaçao*; Passagiers: de Heeren D. BOONEN, J. FARWELL, B. BARBOUR, J. FRASER, J. P. MENCKE met 3 Bedienden en 7 Militairen van het Bataillon Jagers nº. 27.

UITGEKLAARD.

Den 5den, het Schip *Regent*, Kapt. A. ALLAN, via *Nickerie* naar *Rotterdam*; lading: 429 vaten Suiker.

Den 7den, het Schip *Susanna Maria*, Kapt. C. [illegible] qq., naar *Amsterdam*; lading: 374 vaten Suiker, 26 balen [illegible] en 1 dito gebroken Koffij.

Gedrukt te Paramaribo, bij de Erven J. BRINK.